מסכת טהרות
פרק ח' משנה א'

הַדֵּר עִם עַם הָאָרֶץ בְּחָצֵר, וְשָׁכַח כֵּלִים בְּחָצֵר, אֲפִלּוּ חֲבֵיּוֹת מְקֻפּוֹת צָמִיד פָּתִיל, אוֹ תַנּוּר מְקֻפָּה צָמִיד פָּתִיל, הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין.

אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן פֶּרֶק חֲמִישִׁי זְבָחִים מט.

א) פסחים לח. ס"מ נג: מעשר שני פ"ג מ"י סנהדרין קיג., **ב)** תמורה מז: **ג)** לקמן קטו., **ד)** יומא ז., **ה)** פרשת ראה סי' קז, **ו)** ע"י ר"ש במע"ש פ"ג מ"י (ש"מ), ועי' תוס' בב"מ נג: ד"ה כרבי יהודה, **ז)** פ"ב הי"ט, **ח)** כריתות ב., **ט)** עי' לעיל ד ע"ב ודף ח ע"א.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ר' פי' וכו' **לא** קרוי דבר חדש. עי' לקמן מז ע"א רש"י ד"ה ה"ג וכסנגמרו:

תורה אור השלם

א) וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת בַּמָּקוֹם הָעֹלָה: [ויקרא ד, כט]

ב) וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא: בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַטוּ אֶת הָעֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת הָאָשָׁם וְאֶת דָּמוֹ יִזְרֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: [ויקרא ז, א-ב]

ג) וְשָׁחַט אֶת הַכֶּבֶשׂ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הַחַטָּאת וְאֶת הָעֹלָה בַּמָּקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי כַּחַטָּאת הָאָשָׁם הוּא לַכֹּהֵן קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים הוּא: [ויקרא יד, יג]

ליקוטי רש"י

לקוח בכסף מעשר שנטמא יפדה. דלמימא למיתפס פדיונו. יקבר. כל לקוח בכסף מעשר שני שנטמא משום דלקיש קדושתיה ולא אלים למיתפס פדיוניה [פסחים לח.]. דקא סבר לא אלים למיתפס פדיוניה [ב"מ נג:].

[המשך בהשמטות]

הגהות וציונים

א) עי' תוס' ד"ה והרי (ורש"י ל"ג תיבות אלו). **ב)** תועלה העולה במקומה (ש"מ): **ג)** מנא לן ת"ל ואת (ש"מ): **ד)** הכבש במקום אשר ישחט את החטאת ואת העולה (ש"מ): **ה)** חיילי וכו', ותיבת "עליה" נמחק (ש"מ): **ו)** ברע וגו' השווה (ש"מ): **ז)** וליעבד ואם קדם מזמו להקדישו אינו קדוש קדושת הגוף ויוצא לחולין ליגזז וליעבד כתהגן (ש"מ, וכעי"ז בצ"ק): **ח)** להקדישן נגפדו כו' וליף (שמכ"ר): **ט)** המזבח הס"ד, ואח"כ מה"ד **אם כן**, דשחיטת צפון וכו' (ש"מ, צ"ק): **י)** בש"מ נוסף **בדין לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא**: **יא)** וקנה פירות ממנות מעשר (ש"מ, וכעי"ז בצ"ק): **יב)** רתגן (שמכ"ר): **יג)** פרכי רבנן האי (ש"מ): **יד)** בש"מ נוסף **אמר להם מצינו שהתמורה** חמורה מן העיקר: **טו)** קשה דאדפרכי רבנן (ש"מ, צ"ק): **טז)** ומעשר בהור עצמו (ש"מ): **יז)** ר"א ליקח (גליון): **יח)** הפירות דברי ר' מאיר וחכמים (ש"מ): **יט)** במסכת מעשר שני (ש"מ): **כ)** אחד עשר שקראו עשירי דטעון נסכים והעשירי שקראו אינו טעון נסכים והרי מצינו שטפל (ש"מ): **כא)** והא דמצריך קרא מותר הפסח (צ"ק, וכעי"ז בש"מ): **כב)** ליה **התם** טפל (ש"מ): **כג)** עי' בה"ד וצ"ק (גליון): **כד)** שחטאת **ואשם** מצורע טעונין נסכים ושאר חטאות **ואשמות** אין (ש"מ) ועי' צ"ק בסוה"ד, ובמ"ש: **כה)** שיש **בהם** כרת (ש"מ): **כו)** מצורע **נותן** ממנו (ש"מ): **כז)** שחטאת **ואשם** מצורע **טעונים** נסכים (ש"מ): **כח)** כנדצ"ל ולא כמו שהגיהו בדפוס וילנא (עיין בית השיטה): **כט)** לשון המשנה שם אמרו לו וכו' "אמר להם לא אם אמרתם במע"ש עצמו שכן הוא נפדה בטהור ברחוק מקום תאמרו בלקוח בכסף מעשר שאינו נפדה בטהור ברחוק מקום": **ל)** נראה דיש להוסיף ולא נכתוב **גבי** זאת תורת האשם (וכ"ה ברש"י):

ל) פסחים לח. ס"מ נג: מעשר שני פ"ג מ"י סנהדרין קיג., **מ)** תמורה מז: **נ)** לקמן קטו., **נא)** יומא ז., **נב)** פרשת ראה סי' קז, **נג)** ע"י ר"ש במע"ש פ"ג מ"י (ש"מ), ועי' תוס' בב"מ נג: ד"ה כרבי יהודה, **נד)** פ"ב הי"ט, **נה)** כריתות ב., **נו)** עי' לעיל ד ע"ב ודף ח ע"א.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ר' פי' וכו' **לא** קרוי דבר חדש. עי' לקמן מז ע"א רש"י ד"ה ה"ג וכסנגמרו:

תורה אור השלם

א) וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת בַּמָּקוֹם הָעֹלָה: [ויקרא ד, כט]

ב) וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא: בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַטוּ אֶת הָעֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת הָאָשָׁם וְאֶת דָּמוֹ יִזְרֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: [ויקרא ז, א-ב]

ג) וְשָׁחַט אֶת הַכֶּבֶשׂ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הַחַטָּאת וְאֶת הָעֹלָה בַּמָּקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי כַּחַטָּאת הָאָשָׁם הוּא לַכֹּהֵן קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים הוּא: [ויקרא יד, יג]

ליקוטי רש"י

לקוח בכסף מעשר שנטמא יפדה. דלמימא למיתפס פדיונו. יקבר. כל לקוח בכסף מעשר שני שנטמא משום דלקיש קדושתיה ולא אלים למיתפס פדיוניה [פסחים לח.]. דקא סבר לא אלים למיתפס פדיוניה [ב"מ נג:].

[המשך בהשמטות]

הגהות וציונים

מ) עי' תוס' ד"ה והרי (ורש"י ל"ג תיבות אלו). **נ)** העולה העולה במקומה (ש"מ): **נא)** מנא לן ת"ל ואת (ש"מ): **נב)** הכבש במקום אשר ישחט את החטאת ואת העולה (ש"מ): **נג)** חיילי וכו', ותיבת "עליה" נמחק (ש"מ): **נד)** ברע וגו' השווה (ש"מ): **נה)** וליעבד ואם קדם מזמו להקדישו אינו קדוש קדושת הגוף ויוצא לחולין ליגזז וליעבד כתהגן (ש"מ, וכעי"ז בצ"ק): **נו)** להקדישן נגפדו כו' וליף (שמכ"ר): **נז)** המזבח הס"ד, ואח"כ מה"ד **אם כן**, דשחיטת צפון וכו' (ש"מ, צ"ק): **נח)** בש"מ נוסף **בדין לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא**: **נט)** וקנה פירות ממנות מעשר (ש"מ, וכעי"ז בצ"ק): **סא)** רתגן (שמכ"ר): **סב)** פרכי רבנן האי (ש"מ): **סג)** בש"מ נוסף **אמר להם מצינו שהתמורה** חמורה מן העיקר: **סד)** קשה דאדפרכי רבנן (ש"מ, צ"ק): **סה)** ומעשר בהור עצמו (ש"מ): **סו)** ר"א ליקח (גליון): **סז)** הפירות דברי ר' מאיר וחכמים (ש"מ): **סח)** במסכת מעשר שני (ש"מ): **סט)** אחד עשר שקראו עשירי דטעון נסכים והעשירי שקראו אינו טעון נסכים והרי מצינו שטפל (ש"מ): **ע)** והא דמצריך קרא מותר הפסח (צ"ק, וכעי"ז בש"מ): **עא)** ליה **התם** טפל (ש"מ): **עב)** עי' בה"ד וצ"ק (גליון): **עג)** שחטאת **ואשם** מצורע טעונין נסכים ושאר חטאות **ואשמות** אין (ש"מ) ועי' צ"ק בסוה"ד, ובמ"ש: **עד)** שיש **בהם** כרת (ש"מ): **עה)** מצורע **נותן** ממנו (ש"מ): **עו)** שחטאת **ואשם** מצורע **טעונים** נסכים (ש"מ): **עז)** כנדצ"ל ולא כמו שהגיהו בדפוס וילנא (עיין בית השיטה): **עח)** לשון המשנה שם אמרו לו וכו' "אמר להם לא אם אמרתם במע"ש עצמו שכן הוא נפדה בטהור ברחוק מקום תאמרו בלקוח בכסף מעשר שאינו נפדה בטהור ברחוק מקום": **עט)** נראה דיש להוסיף ולא נכתוב **גבי** זאת תורת האשם (וכ"ה ברש"י):

מסכת טהרות
פרק ח' משנה א'

הַדֵּר עִם עַם הָאָרֶץ בְּחָצֵר, וְשָׁכַח כֵּלִים בְּחָצֵר, אֲפִלּוּ חֲבִיּוֹת מְקֻפּוֹת צָמִיד פָּתִיל, אוֹ תַנּוּר מְקֻפָּה צָמִיד פָּתִיל, הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין.

עין משפט
נר מצוה

יא א מיי' פ"ז מהלכות מעשר שני הלכה ח ג:
יב ב מיי' פ"ג מהלכות תמורה הלכה ה:
יג ג מיי' פ"ג מהלכות מעשה קרבנות הלכה ו:
יד ד מיי' שם פ"ה הלכה ג:

שיטה מקובצת

גמרא והרי מעשר דהוא נפדה. פי' אפילו בירושלים אם נטמא לכ"ע ואילו לקוח כו', פי' לר' יהודה דפריך מר"ר דאית ליה יקבר. ומשני לא אלימא כו'. ריש ספרים דגרסי נטמא אין לא נטמא לא, ופריך מרבנן דדוקא נטמא אמרי רבנן דנפדה לא נטמא אין נפדה אפי' ברחוק מקום ואילו מעשר שני גופיה טהור נפדה ברחוק מקום. ומשני דלא אלים קדושתו למיתפס פדיונו. וקשה שהרי מזה לא משני כלום דהא ע"כ לרבנן טעמא לאו משום אלימא קדושה שהרי בנטמא (שאינו) [שהוא] **סט)** נפדה לרבנן וכי אלימא קדושתו טפי מבטהור. לכך נראה כדפי' דמיתני ראיה מרבי יהודה. וא"ת מ"מ יוכיח מרבנן נמי שפטל חמור מן העיקר היכא דלא נטמא כדפי' דמזה לא יוכל לתרץ כלום כדפי'. וליכא למימר דהא דנקט נטמא ה"ה לא נטמא אלא לרבותא דר' יהודה נקט נטמא דאע"ג דפודיון המעשר שני שנטמא בירושלים מ"מ הלקוח במעשר שני אין פודין, זה אינו דתנן במסכת מעשר שני (פ"ג מ"י) אמרו לו לרבי יהודה מה אם מעשר שני כו' עד ברחוק מקום **עא)**, אלמא משמע דלרבנן נמי בלקוח בכסף מעשר שני שלא נטמא אינו נפדה וא"כ לרבנן נמי מצינו טפל חמור מן העיקר. ר"ל דמלקוח בכסף מעשר שלא נטמא ליכא ראיה דהתם טעמא איכא משום דאמר רחמנא במעשר שהור שפודין אותו חוץ לירושלים היינו בשביל טורח הדרך שחס רחמנא על טרחו כדכתיב (דברים יד כה) כי ירחק ממך (הדרך) [המקום וגו'] וזה שלקח בכסף פירות ברחוק מקום כדי לאכלו בירושלים א"כ גלי דעתיה דאינו חס על טרחו לפיכך אינו נפדה כשהוא טהור. אבל בלקוח בכסף מעשר שני שנטמא אח"כ דלא חזי לאכילה שייך בית פדיון מלא תוכל שאתו, דה"פ דקרא כי ירחק ממך המקום דהיינו חוץ לירושלים או אפילו בירושלים כגון לא תוכל שאתו דהיינו שנטמא דאין שאר אלא אכילה כדכתיב (בראשית מג לד) וישא משאת (פסחים לו:), ונתת בכסף פי' דנפדה. אבל לר' יהודה דאמר אינו נפדה אפי' [בנטמא] בלקוח בכסף מעשר ומעשר עצמו שנטמא נפדה אפילו בירושלים דמוקי האי דרשה דלא תוכל אתו במעשר עצמו דמזה מיירי קרא, אלמא טפל חמור מן העיקר. **(מהר"פ):**

קבלה מנא לן [ת"ל] ואת דמו. ריו"ו מוסיף על ענין ראשון במקום שחיטתו תהא קבלת דמו. וע"כ משום קבלה אתיא דלא אתיא בשביל זריקה דזריקה אינה בצפון. **(לשון הר"פ,** ומשמע שהוא לשון רש"י שלו):

אשכחן למצוה לעכב מנא לן. וא"ת מאי בעי כיון דאקיש אשם לעולה למחצה ועיכובא דעולה דיעדינן מהעולה במקומה תהא. וכן קשה למה לי דשנה הכתוב בחטאת לעכב בחטאת (כדלעיל מח רע"ב) תיפוק ליה מדאיתקש לעולה ובעולה כתיב עיכובא מהעולה במקומה תהא. ור"ל דודאי אי הוה אתי הקיש כתיבא בלשון זה החטאת כעולה וכן גבי אשם הוי כתיב משתמע דאיתקש חטאת לעולה לגמרי גם לעכב וכן שאר אשם אינו מקיש לגמרי האשם לעולה אלא למאי דכתיב בפסוק בהדיא דהיינו ישחטו דמשמע למצוה ולא לעכב. וכן גבי חטאת דכתיב במקום [אשר תשחט] העולה תשחט (את) החטאת ומשמע תשחט למצוה דוקא קאמר. וסברא הוא דלא עדיף הך דהקישו לשחיטה דעולה מאילו הוה כתיב צפון באשם פעם אחת בהדיא דהוה למצוה ולא לעכב. כך נראה למורי. **(מהר"פ ר"מ):** **כיצד ושחט את הכבש וכו' כי כחטאת האשם הוא וגו' שאין ת"ל וכו':** כתיב בהאי קרא דאיתקש אשם לעולה א"כ אף לעכב אקשינן דאין הקיש למחצה ועיכובא דעולה דיעדינן מהעולה במקומה תהא. וכן קשה למה לי דשנה הכתוב בחטאת לעכב בחטאת (כדלעיל מח רע"ב) תיפוק ליה מדאיתקש לעולה ובעולה כתיב עיכובא מהעולה במקומה תהא. ור"ל דודאי אי הוה אתי הקיש כתיבא בלשון זה החטאת כעולה וכן גבי אשם הוי כתיב משתמע דאיתקש חטאת לעולה לגמרי גם לעכב. אבל השתא דכתיב במקום אשר ישחטו [את] העולה תשחטו אם אשם אינו מקיש לגמרי האשם לעולה אלא למאי דכתיב בפסוק בהדיא דהיינו ישחטו דמשמע למצוה ולא לעכב. וכן גבי חטאת דכתיב במקום [אשר תשחט] העולה תשחט (את) החטאת ומשמע תשחט למצוה דוקא קאמר. וסברא הוא דלא עדיף הך דהקישו לשחיטה דעולה מאילו הוה כתיב צפון באשם פעם אחת בהדיא דהוה למצוה ולא לעכב. כך נראה למורי. **(מהר"פ ר"מ):** **כיצד ושחט את הכבש וכו' כי כחטאת האשם הוא וגו' שאין ת"ל וכו':** כתיב כדין חטאת כך דין אשם זה, ובאשם מצורע כתיב. שאין ת"ל כחטאת האשם. דאם לשחיטה בצפון הרי כבר נאמר ושחט את הכבש במקום אשר ישחט את העולה ואם למתן דמים דמים ואכילתו הרי כל אשמות בכלל וחאת תורת האשם (ויקרא ז א) וכתיב בכולהו ואת (דמם תזורק) [דמו יזרוק] על המזבח ומה ת"ל כחטאת כו'. **(גליון, בספר ישן):** **תלמוד לומר כחטאת האשם וכו' אף אשם מצורע טעון מתן דמים וכו':** פירוש ואי לאו דאהדדיה קרא הוה אמינא למאי דנפק נפק דהיינו לדון בבהן יד ורגל ולמאי דלא נפק לא נפק ואין טעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבח. תאמרו בלקוח בכסף מעשר שאינו נפדה בטהור ברחוק מקום": **ל)** נראה דיש להוסיף ולא נכתוב **גבי** זאת תורת האשם (וכ"ה ברש"י):

ע) פסחים לח. ס"מ נג: מעשר שני פ"ג מ"י סנהדרין קיג., **עא)** תמורה מז: **עב)** לקמן קטו., **עג)** יומא ז., **עד)** פרשת ראה סי' קז, **עה)** ע"י ר"ש במע"ש פ"ג מ"י (ש"מ), ועי' תוס' בב"מ נג: ד"ה כרבי יהודה, **עו)** פ"ב הי"ט, **עז)** כריתות ב., **עח)** עי' לעיל ד ע"ב ודף ח ע"א.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ר' פי' וכו' **לא** קרוי דבר חדש. עי' לקמן מז ע"א רש"י ד"ה ה"ג וכסנגמרו:

תורה אור השלם

א) וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת בַּמָּקוֹם הָעֹלָה: [ויקרא ד, כט]

ב) וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא: בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַטוּ אֶת הָעֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת הָאָשָׁם וְאֶת דָּמוֹ יִזְרֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: [ויקרא ז, א-ב]

ג) וְשָׁחַט אֶת הַכֶּבֶשׂ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הַחַטָּאת וְאֶת הָעֹלָה בַּמָּקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי כַּחַטָּאת הָאָשָׁם הוּא לַכֹּהֵן קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים הוּא: [ויקרא יד, יג]

ליקוטי רש"י

לקוח בכסף מעשר שנטמא יפדה. דלמימא למיתפס פדיונו. יקבר. כל לקוח בכסף מעשר שני שנטמא משום דלקיש קדושתיה ולא אלים למיתפס פדיוניה [פסחים לח.]. דקא סבר לא אלים למיתפס פדיוניה [ב"מ נג:].

[המשך בהשמטות]

הגהות וציונים

ע) עי' תוס' ד"ה והרי (ורש"י ל"ג תיבות אלו). **עא)** העולה העולה במקומה (ש"מ): **עב)** מנא לן ת"ל ואת (ש"מ): **עג)** הכבש במקום אשר ישחט את החטאת ואת העולה (ש"מ): **עד)** חיילי וכו', ותיבת "עליה" נמחק (ש"מ): **עה)** ברע וגו' השווה (ש"מ): **עו)** וליעבד ואם קדם מזמו להקדישו אינו קדוש קדושת הגוף ויוצא לחולין ליגזז וליעבד כתהגן (ש"מ, וכעי"ז בצ"ק): **עז)** להקדישן נגפדו כו' וליף (שמכ"ר): **עח)** המזבח הס"ד, ואח"כ מה"ד **אם כן**, דשחיטת צפון וכו' (ש"מ, צ"ק): **עט)** בש"מ נוסף **בדין לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא**: **פ)** וקנה פירות ממנות מעשר (ש"מ, וכעי"ז בצ"ק): **פא)** רתגן (שמכ"ר): **פב)** פרכי רבנן האי (ש"מ): **פג)** בש"מ נוסף **אמר להם מצינו שהתמורה** חמורה מן העיקר: **פד)** קשה דאדפרכי רבנן (ש"מ, צ"ק): **פה)** ומעשר בהור עצמו (ש"מ): **פו)** ר"א ליקח (גליון): **פז)** הפירות דברי ר' מאיר וחכמים (ש"מ): **פח)** במסכת מעשר שני (ש"מ): **פט)** אחד עשר שקראו עשירי דטעון נסכים והעשירי שקראו אינו טעון נסכים והרי מצינו שטפל (ש"מ): **צ)** והא דמצריך קרא מותר הפסח (צ"ק, וכעי"ז בש"מ): **צא)** ליה **התם** טפל (ש"מ): **צב)** עי' בה"ד וצ"ק (גליון): **צג)** שחטאת **ואשם** מצורע טעונין נסכים ושאר חטאות **ואשמות** אין (ש"מ) ועי' צ"ק בסוה"ד, ובמ"ש: **צד)** שיש **בהם** כרת (ש"מ): **צה)** מצורע **נותן** ממנו (ש"מ): **צו)** שחטאת **ואשם** מצורע **טעונים** נסכים (ש"מ): **צז)** כנדצ"ל ולא כמו שהגיהו בדפוס וילנא (עיין בית השיטה): **צח)** לשון המשנה שם אמרו לו וכו' "אמר להם לא אם אמרתם במע"ש עצמו שכן הוא נפדה בטהור ברחוק מקום תאמרו בלקוח בכסף מעשר שאינו נפדה בטהור ברחוק מקום": **צט